

Ajakirjanduse ja infolevi õppekavagrupi doktoriõppe hindamisotsus Tartu Ülikool

26/02/2019

**Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri
kõrghariduse hindamisnõukogu otsustas kinnitada
hindamiskomisjoni aruande ja viia järgmine Tartu Ülikooli
ajakirjanduse ja infolevi õppekavagrupi doktoriõppe
kvaliteedihindamine läbi seitsme aasta pärast**

Lähtuvalt ülikooliseaduse § 10 lg-s 4 ja Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri põhimääruse punktidest 3.7.3 ja 3.7.1 tuleneva volituse põhjal kehtestatud dokumendi "Doktoriõppe õppekavagrupi kvaliteedi hindamine" punktist 40.1 sedastab Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu (edaspidi Nõukogu) järgmist:

1. Tartu Ülikool kooskõlastas EKKAgas õppekavagrupi kvaliteedihindamise aja 6.10.2018.
2. EKKA juhataja kinnitas 23.08.2018 korraldusega Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooli sotsiaalteaduste ning ajakirjanduse ja infolevi õppekavagruppide doktoriõppe kvaliteedihindamise komisjoni (edaspidi komisjon) koosseisus

Jonas Hinnfors (esimees)	Professor, University of Gothenburg, Rootsi
Suzanne Franks	Professor, City University London, Ühendkuningriigid
Emily Grundy	Professor, University of Essex and London School of Economics, Ühendkuningriigid
David Inglis	Professor, University of Helsinki, Soome
Knud Erik Jørgensen	Professor, Aarhus University, Taani
Mart Laatsit	PhD student, Copenhagen Business School, Taani
Jaanika Puusalu	PhD student, University of Exeter, Ühendkuningriigid

3. Tartu Ülikool esitas ajakirjanduse ja infolevi õppekavagrupis hindamisele järgmise doktoriõppekava:

Meedia ja kommunikatsioon

4. Tartu Ülikool esitas eneseanalüüsi aruande EKKA büroole 12.07.2018 mille hindamiskoordinaator saatis komisjonile 13.08.2018.
5. Hindamiskülastus Tartu Ülikoolis toimus 16.-17.10.2018.
6. Komisjon saatis hindamisaruande projekti EKKA büroole 30.11.2018, mille EKKA edastas kõrgkoolile kommenteerimiseks 5.12.2018 ja millele Tartu Ülikool esitas vastuse 17.12.2018.
7. Komisjon esitas lõpliku hindamisaruande EKKA büroole 21.12.2018. Hindamisaruanne on otsuse lahutamatu osa. Aruanne on kättesaadav EKKA koduleheküljel.
8. Lõpliku hindamisaruande ja eneseanalüüsi aruande edastas Nõukogu sekretär Nõukogu liikmetele 14.02.2019.
9. Nõukogu arutas saadud dokumente 26.02.2019 istungil 8 liikme osalusel ning otsustas tuua hindamisaruandest välja järgmised Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja infolevi õppekavagrupi doktoriõpet puudutavad tugevused, soovitused ning parendusvaldkonnad.

Komisjon tõi Tartu Ülikooli sotsioloogia, politoloogia ning meedia ja kommunikatsiooni doktorikavade ja Tallinna Ülikooli sotsiaalteaduste õppekavagrupi puhul välja järgmised läbivad tugevused, parendusvaldkonnad ja soovitused:

Tugevused

- 1) Mõlemas ülikoolis läbi viidud struktuurireformid on aidanud kaasa nüüdisaegse sotsiaalteaduste haridus- ja teadussüsteemi kujunemisele, mille oluliseks osaks on pühendunud õppejõud ja üliõpilased.
- 2) Nii õppejõud kui doktorandid panustavad tugevalt Eesti ühiskonna arengusse.
- 3) Lõpetanud on tööturul (nt ministeeriumid, valitsusväline sektor jt) kõrgelt hinnatud, sh ka nende analüüsi- ja esitlusoskuste poolest.
- 4) Õppekavade juhtimine toimib väga hästi. Õppekavajuhid on kõrgelt kvalifitseeritud, proaktiivsed, omavad häid akadeemiaväliseid sidemeid ning on hea õppe- ja teadustöö taustaga.
- 5) Doktoriseminaride süsteem töötab hästi. Nii doktorandid kui õppejõud esitlevad seal regulaarselt oma teadustööd ja annavad vastastikku tagasisidet. Seminaridel on seega toetav lisafunktsioon regulaarsele juhendamisele ja hindamisele.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Üheks olulisimaks väljakutseks on üliõpilaste pikale veninud lõpetamine. Kuigi äärmuslikke meetmeid tuleks vältida, peaksid kõik osapooled üle vaatama lõpetamise ajaga seotud prioriteedid ja nende realiseerimise võimalused. Puhtalt eesmärkide sõnastamisest ei muutu

midagi. Rahastamine, selged protseduurid doktoriõppe projekti kõikide etappide jaoks ja mõistlik tasakaal doktoriprojekti ja muude tööde vahel on olulised tegurid.

- 2) Sotsiaalteaduste õppekavade üldine tunnusjoon on läbipaistvate suuniste, eeskirjade ja kordade puudumine töötajate ja üliõpilaste jaoks. Oleks teretulnud, kui mõned iseenesest mõistetavad reeglid ja menetlused muutuksid läbipaistvamaks ja kättesaadavamaks, ilma et süsteem muutuks liialt keerukaks ja bürokraatlikuks.
- 3) Komisjon soovib tungivalt kõigil vastutavatel osapooltel, alates ülikooli juhtkonnast kuni üksikute õppekavadeni, täpsustada ootusi juhendajate töökoormusele, lõpetamise ajale ning osakoormusega õppele. Kuna paljudel doktorantidel on ka ülikooliväline töökoht, tuleks osakoormusega õppe võimalused ametlikult ja selgelt reguleerida. Samuti tuleb analüüsida uue rahastamiskeemi mõju ja tagajärgi.
- 4) Paljud doktorandid üksteist ei tunne. Soovitatav on ülikoolil läbi mõelda võimalikud tegevused, et tugevdada doktorantide omavahelisi sidemeid.
- 5) Soovitatav on ülikoolidel läbi mõelda vastuvõtu põhimõtted ja muuta see enam fokuseerituks kandidaatide objektiivsetele näitajatele ning vähem toetuda juba eelnevalt väljakujunenud sidemetele juhendajatega.
- 6) Doktoritöö kaitsmiseks vajaliku kolme avaldatud artikli nõue sisaldab endas mitmeid riske. Lõpetamisprotsess on liialt aeganõudev, doktorantide ja juhendajate kaasautorlus võib minna liialt kaugemale, artiklid avaldatakse pigem madalatasemelistes ajakirjades. Soovitatav on kaaluda publitseerimisnõuete muutmist.

Komisjon tõi Tartu Ülikooli sotsiaalteaduste õppekavagrupi (sotsioloogia ja politoloogia õppekavad) ning ajakirjanduse ja infolevi õppekavagrupi (meedia ja kommunikatsiooni õppekava) puhul välja järgmised läbivad tugevused, parendusvaldkonnad ja soovitused:

Tugevused

- 1) Instituutidel on head koostöösidemed rahvusvaheliste võrgustikega.
- 2) Potentsiaalsed tööandjad hindavad kõrgelt lõpetanute analüütilisi, esitlus- ja enesejuhtimisoskusi.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Doktorantide liiga suurel integratsioonil instituutide igapäevaellu võib olla ka soovimatuid tagajärgi: liiga tihe seotus õppejõudude kui kaasautoritega (ning seega iseseisvuse vähesus), ülekoormus seoses õppetöö läbiviimise ja muude ülesannetega, mis takistab keskendumist doktoritööle.
- 2) On üsna tavaline, et doktorante kutsutakse magistritööde juhendajate poolt isiklikult õppekavale kandideerima. Pikemas perspektiivis ei pruugi see kaasa aidata kandidaatide kvaliteedile. Tunda on läbipaistvuse ja objektiivsete kriteeriumite puudust taotlusprotsessis.
- 3) Komisjon oli üllatunud, et puuduvad tööriistad ülikooli/valdkonna/instituudi tasandil, mille abil jälgida poliitika ja reformide mõju võrdsete võimaluste põhimõttele. Alati ei ole selge, kas doktorantidel on ligipääs tööruumidele, tarkvarale jm ressurssidele.

MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON

Tugevused

- 1) Programmijuht on sidusa visiooniga muljetavaldav teadlane, kes on suurepärane eeskuju oma kolleegidele. Tänu tema tõhusale tööle toimib ka mitteametlik probleemide tuvastamine ja lahendamine.
- 2) Doktorantidele on loodud suurepärased võimalused tiptasemel rahvusvaheliseks mobiilsuseks.
- 3) Nii doktoriseminar kui ka kollegiaalne eelkaitsmine on väärtuslikud. Doktoritöö seminar on kasulik vahend, mis võimaldab üliõpilastel tulemusi esitleda ja tagasisidet saada.
- 4) Doktorantidele on võimaldatud head tööruumid. Raamatukogu ja inforessursid on sobivad laiaulatusliku ja nüüdisaegse programmi jaoks.
- 5) Juhendamine on heal tasemel, nii üliõpilased kui ka vilistlased on sellega üldiselt rahul. Õppejõud on selles osas selgelt pädevad.
- 6) Õppekaval on mõned muljetavaldavad vilistlased, kes panustavad väärtuslikult ühiskonda.
- 7) Välisüliõpilased on instituuti ja ülikooli hästi vastu võetud ja integreeritud.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Soovitav on üle vaadata ainekursuste sisu ja maht ning anda üliõpilastele rohkem vabadust ainekursuste valikul.
 - 2) Kaaluda tasuks mõningatel juhtudel eksternide konverentsidel osalemise rahastamist.
 - 3) Doktorantidele tuleks paremini selgitada esitatavaid nõudeid, mis on vajalikud täies mahus (koos ülikoolipoolse lisarahastusega) doktoranditoetuse saamiseks.
 - 4) Kaaluda tuleks osakoormusega doktorantuuri võimaldamist koos proportsionaalse toetuse ja kestusega.
 - 5) Oleks kasulik, kui mõlema osapoole ootused juhendamisele (ametliku dokumentatsiooni kujul) oleksid selgemad. See peaks hõlmama ka töökoormust nii juhendajale kui ka juhendatavale, et kindlustada ootuste realistlikkus. Kaasjuhendaja määramine doktorandile peaks olema üldiseks reegliks.
 - 6) Üliõpilastel jääb vajaka kogemustest ja koolitustest rahastamise taotlemisel. See oleks hindamatu abi eelkõige neile üliõpilastele, kes soovivad akadeemilist karjääri teha.
 - 7) Mõnede üliõpilaste jaoks oleks kasu rohkemast karjäärinõustamisest.
 - 8) Nii kohalike kui ka välismaiste partnerite sidemete maksimaalne kasutamine tuleks kasuks nii üliõpilastele kui ka õppekavale üldiselt.
- 10.** Dokumendi „Doktoriõppe õppekavagrupi kvaliteedi hindamine“ p 40 sätestab, et hindamisnõukogu kinnitab hindamisaruande kolme kuu jooksul pärast selle saamist. Nõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavagrupi kvaliteedi hindamine läbi kas seitsme, viie või kolme aasta pärast.
- 11.** Nõukogu kaalus punktis 9 toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning leidis, et õppekava, sellel toimuv õpe ning õppealane arendustegevus vastavad nõuetele ning:

OTSUSTAS

Kinnitada hindamisaruanne ning viia järgmine Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja infolevi õppekavagrupi doktoriõppe kvaliteedi hindamine läbi seitsme aasta pärast.

Otsus võeti vastu 8 poolthäälega. Vastu 0.

12. Nõukogu teeb Tartu Ülikoolile ettepaneku esitada EKKA-le hiljemalt 26.02.2020 tegevuskava aruandes toodud parendusvaldkondade ning soovitude arvestamise kohta.
13. Isikul, kes leiab, et otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on võimalik esitada vaie EKKA hindamisnõukogule 30 päeva jooksul pärast seda, kui vaide esitaja vaidlustatavast toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama.

Nõukogu saadab vaide EKKA hindamisnõukogu vaidekomisjonile, kes esitab 5 päeva jooksul vaide saamisest nõukogule kirjaliku erapooletu arvamuse vaide põhjendatuse osas. Nõukogu lahendab vaide 10 päeva jooksul selle saamisest, võttes arvesse vaidekomisjoni põhjendatud seisukohta. Kui vaiet on vaja täiendavalt uurida, võib hindamisnõukogu vaide läbivaatamise tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra.

Otsuse kohtulik vaidlustamine on võimalik 30 päeva jooksul alates selle kättetoimetamisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtu Tallinna kohtumajja halduskohtumenetluse seaduses sätestatud korras.

Eve Eisenschmidt
Nõukogu esimees

Hillar Bauman
Nõukogu sekretär